

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

	Olay	Beyan özeti	Önerilen kategori
1	Soruşturmanın Önemi.	<p>Ulaşan beyanların tümü bir kamuoyu soruşturması yürütülmesinin gerekliliği üzerinde duruyordu. Vurgulanan unsurlar arasında şunlar yer aldı: saldırıların Yeni Zelanda'da daha önce benzerinin görülmemiş olması, ceza davasının olmaması, ailelerin Kraliyet Soruşturma Komisyonu (RCOI) sürecine tam olarak katılamaması, RCOI'nın yalnızca kamu sektörü aktörlerinin eylemlerini ele alması, RCOI bulgularının çoğunun hasıraltı edilmiş, ortadan kaldırılması veya kapsam dışında tutulmuş olması ve bunun kamuya açık son yasal işlem olması. Çeşitli beyanlar, RCOI'nın tüm sorunları tatmin edici bir şekilde kapsadığını veya belirli cevapları almak ve beklenen sorumluluğu karşılamak için yeterince ayrıntılı bir düzeyde mesai harcadığını düşünmediklerini, mağdurlar açısından (dil, profesyonel destek eksikliği ve diğer erişilebilirlik sorunları nedeniyle) bizzat RCOI raporu ile bağlantı kurmanın zor olduğunu ve gelecekteki saldırıları önlemek için daha fazla tavsiyenin gerekli olduğunu düşündüklerini vurguladı. Kurbanların ve ailelerinin önceki yasal süreçlere ilişkin sorunlarının, kendilerini sesleri duyulmamış ve güçsüz hissetmelerine neden olduğu ve artık daha onarım odaklı bir sürece ihtiyaç duyulduğu konusunda fikir birliği de söz konusuydu.</p>	Hiçbiri

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

2	Söz konusu saldırıyı gerçekleştiren terörist nasıl radikalleştirildi ve gelecekte bu nasıl önlenebilir?	<p>Bazı taraflarca bu soru ortaya atıldı. Sorulan belli başlı sorular arasında şunlar vardı:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Irkçı fikirleri çocukluğunda ne zaman ve nasıl gelişti? • Irkçı fikirlerine neden erkenden mani olunmadı? • Çevrimiçi etkinliği ve cihazları neden büyük ölçüde araştırılmadan kaldı? • Onu bir ergen ve genç bir yetişkin olarak bu yola sokan etkenler nelerdir? • Bu kadar radikalleşmeyi sağlayan hangi faaliyetlerde bulundu? • Gelecekte benzer koşullarda meydana gelebilecek ölümleri önlemek için ne gibi önerilerde bulunulabilir? • Müdahale etmek için gözden kaçırılan fırsatlar söz konusu muydu? • Radikalleşme ve nefret yolu bundan sonra nasıl sekteye uğratılabilir? • Canavarlaşmayı ve şiddeti teşvik eden internet sitelerine ve çevrimiçi oyunlara erişim ve bunların kontrol edilmesiyle ilgili olarak hangi düzenleyici, yasal veya diğer adımlar atılabilir? <p>Ortaya çıkan endişeler arasında RCOI'nın teröristin çevrimiçi hareketlerini ve sosyal medya kullanımını yeterince ele almamasının yanı sıra Devlet kurumlarının kaynaklarını uygun şekilde çevrimiçi aşırılıkçılık üzerine yoğunlaştırarak saldırıyı önceden tespit edip edemeyecekleri yer aldı.</p>	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
---	---	--	---

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

3	Teröristin seyahat geçmişi hakkında ne biliniyor ve yurt dışında eğitim aldığına dair herhangi bir kanıt mevcut mu?	Bu konu bazı taraflarca dile getirildi. Sorulan belli başlı sorular arasında, Yeni Zelanda'ya girdiğinde seyahat geçmişinin neden kendisini ele vermediğini ve yurt dışında eğitimlere katılıp katılmadığı ve cinayet işleyip işlemediği (kız kardeşinin, onun Afganistan'a seyahat ettiği yönündeki ifadesine dayanarak) yer almaktaydı. Bazı beyanlar, endişe ile, teröristin saldırı sırasında ateşli silahlar ve askeri taktiklerle ilgili gözle görülür deneyimine veya yetkinliğine dikkat çekiyor.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
4	Tehlike işaretleri istihbarat/Polis tarafından gözden kaçırıldı mı?	Öne çıkan konular şunları içerir: istihbarat ekiplerinin "Barry Harry Tarry"i izlememesi veya – IP122.61.118.145'i takip edememesi ve ayrıca ateşli silahlarla ilgili aşağıdaki sorunlar.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen)
5	Kusurlu ateşli silah ruhsatlandırma usulü ölümlerde pay sahibi mi?	Ateşli silahlar süreciyle ilgili hususların saldırının müsebbibi olup olmadığını belirleyemediğini beyan eden RCOI bulguları ile aynı görüşte olmayan çeşitli taraflar tarafından yukarıdaki soru gündeme getirilmiştir.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
6	Ateşli silahlar ve mühimmat satışlarıyla ilgili neden hiç kayıt yoktur?	Aileler, mühimmat alımları ile ilgili raporlama ve Polisin ciddi boyutlarda yüksek güçlü mühimmat alımlarını takip etme ve saptama kabiliyeti eksikliğinden duydukları endişeyi dile getirdiler.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
7	Silah kulübü üyeliklerine ilişkin düzenleme.	Bazı aileler, Otago Atıcılık Sporları Tüfek ve Tabanca Kulübü ile Bruce Tüfek Kulübü üyelerinin terörist hakkında endişelerini dile getirdikleri ve zorunlu raporlamanın gerekliliğini sorguladıkları sorular yönelttiler.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

8	Hastane, teröristin Temmuz 2018'de yaşadığı ateşli silah yaralanmasını neden bildirmemi?	Yukarıda olduğu gibi.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
9	Mülk sahiplerinin zorunlu raporlama gereklilikleri olmalı mı?	Bazı aileler, teröristin ev sahibinin, teröristin kiraladığı mülkte silah ateşlenmesi sonucu kazara meydana gelen hasarı bildirmemesinden endişe duymaktaydı.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
10	Kraliyet Soruşturma Komisyonu'nun terörist sorgusu neden 30 yıl boyunca gizli tutuldu?	Çeşitli beyanlar, ailelerin gizlenmiş bilgilere erişememe ve Sorgu Hakimi'nin bunu görüp görmediğini bilmeme hususundaki üzüntüsünü belirtiyor.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).
11	15 Mart 2019'da terörist orada bulunan başka bir kişiden doğrudan yardım aldı mı?	Bazı taraflar, başka bir tetikçi veya yardım eden birinin bulunduğunu iddia etti. GoPro görüntülerinin, birinin elinde dürbünle teröristin arabasının yanından geçtiğini gösterdiği ve teröristin o andan itibaren hareket ettiği yönünde endişeler dile getirildi. Başka tanıkların, herhangi bir açıklama ortaya koymaksızın, El Nur Cami'nin dışında bulunan siyah giyimli en az bir şahıs daha olduğunu düşündükleri yönünde iddialar da mevcuttur. Bu kişinin (teröristin değil) El Nur Cami'nin sağ yanında ateş ediyor olduğunu düşünen bir tanık var. El Nur Cami'deki kimi tanıkların, teröristin birisiyle konuştuğunu ve Polis gelecek olur ise onu uyarmasını istediğini duyduklarını söyledikleri yönünde iddialar söz konusu. Diğer beyanlar ise şayet teröristin diyalog içerisinde olduğu biri varsa bu kişinin kim olduğunun tespit edilebilmesi için, terörist aracını Linwood İslam Merkezi'ne sürerken, aracının içerisindeki herhangi bir ses kaydının analizinin yapılıp yapılmadığını sorguluyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

12	Polis söylentilere göre başlangıçta 9 şahsın daha olaya karıştığını bildirdi.	Bazı beyanlar bunun birden fazla nişancıyı işaret edip etmediğini sorguluyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
13	Olay yerindeki tüm ateşli silahlardan parmak izi veya DNA kalıntısı alındı mı?	Bazı beyanlar bunun olası suç müştereklerini tespit edebileceğini düşünüyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
14	Saldırının ardından teröristin saklanabileceği bir yer halihazırda mevcut muydu?	Bazı beyanlar, olası suç müştereklerinin tespitinde bunun bir yol gösterebileceğini düşünüyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
15	Terörist çevrimiçi müştereklerden dolayı bir destek aldı mı?	Adli olarak önemli bir kanıt kaynağı da teröristin bilgisayarının sabit disk – onun nerede olduğu araştırılmalı. Başka beyanlar, kendisinin ilk aşamalarda yalnız bir fail olarak sınıflandırılmasından kaynaklanabilecek "doğrulama sapması" ihtimalini öne çıkardı ve failin manifestosunun muhtelif aşırı sağ internet sitelerinde ve bu grubun topluluk içi şakalarında kullanılan dili ihtiva ettiğini belirtti. Yönlendiricisinin sistem günlüğü, internet aramaları ve göz atma hareketleri göz önünde tutularak incelendi mi? İrtibatla olduğu kimselerden edindiği tüm bilgilerin izi sürüldü mü?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

16	Av arkadaşı kendisine silah modifikasyonları için yardım etti mi?	Aileler bunun araştırıldığından haberdar değildir.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
17	Teröristin saldırıya hazırlanırken steroidleri nereden temin ettiğini soruşturun.	Bazı beyanlar, olası suç müştereklerinin tespitinde bunun bir yol gösterebileceğini düşünüyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
18	El Nur Cami'deki son keşif çalışmasından sonra Christchurch'ten Dunedin'e dönüş yolculuğu sırasında teröristin gece nerede konakladığını soruşturun.	Bazı beyanlar bir müşteregin teröriste konaklama sağlamış ve saldırıya müdahil olmuş olma ihtimalini sorguluyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
19	Her bir şehidin ne yaptığına ilişkin ne biliniyor ve herhangi bir mefta daha hızlı bir tedavi ile kurtulabilir miydi?	Çeşitli taraflarca, ölüm nedenleri hakkında uzman görüşü talepleriyle birlikte gündeme getirildi. Mevcut bilgilerin yeterince ayrıntılı olmadığı veya çok genel olduğu endişesi. İddialar ayrıca, (a) Camiye gidişleri, (b) Camideki hareketleri, (c) kiminle birlikte oldukları, (d) Cami içindeki/çevresindeki hareketleri, (e) ani ölüm nedeni/biçimi ve (f) her bir kişinin (tespit edilmesi mümkün olduğu ölçüde) tam olarak ne zaman ve nerede öldüğü dahil olmak üzere, her bir şehit ve etkilenen kişi için saldırı öncesinde, esnasında ve sonrasında geçen zamanın iç yüzünün aydınlatılmasına ihtiyaç olduğunu gündeme getirdi.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışındadır.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

20	İlk yardım ekipleri kaynak ve eğitim bakımından yeterince donanımlı mıydı?	<p>Bazı taraflarca bu soru ortaya atıldı. Polis, ambulans ve Christchurch Hastanesi gibi söz konusu ilk sorumluların 15 Mart 2019 tarihinde hadiseye nasıl tepki verdiğine dair kamuya açık herhangi bir inceleme yapılmaması hususundaki kaygılar dile getirildi. Aileler gerçekleşen olayın sıra dışı niteliğini anlıyor ve ilk yardım ekiplerinin büyük emeklerine karşı minnettardır. Ancak ilk yardım ekiplerinin "ekipman" veya eğitim (diğer ekiplerle müşterek eğitimler dahil olmak üzere) bakımından yaşanan olayla başa çıkabilecek donanıma sahip olmadıkları yönündeki kaygıları sürüyor. Belli başlı sorular şu şekilde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polis, "yaralılarla ilgilenen, bu kişilere triyaj uygulayan ve mümkün olan en kısa sürede daha fazla tedavi görebilmeleri için onları nakleden" Silahlı Suçlular Timi (AOS) ve Özel Taktik Ekibi (STG) üyelerinin tümü, ispat dökümünde açıklandığı ölçüde eğitildi mi? • AOS ve STG'nin "yaralılarla ilgilenen, bu kişilere triyaj yapan ve mümkün olan en kısa sürede daha fazla bakım için onları nakleden" üyeleri, ispat dökümünde belirtildiği üzere AOS sağlık görevlileri mi yoksa STG sağlık görevlileri midir? • "Yaralılarla ilgilenen, bu kişileri triyaj yapan ve mümkün olan en kısa sürede daha yoğun bir tedavi için onları nakleden" STG mensuplarının yıllık güncel sertifikaları var mıydı; bu mensuplar yıllık bilgi tazeleme eğitimini almış mıydı ve St. John ambulans sertifikalı sağlık görevlileri ile 40 saatlik sürüş eğitimini tamamlamış mıydı? • AOS sağlık görevlilerinin STG görevlileriyle aynı düzeyde eğitilmemelerinin nedeni nedir? Bu şekilde eğitilmeliler mi? • STG için St John ambulans teknisyenleri ile yapılacak 40 saatlik sürüş eğitimi bir "girişim" olmaktan öteye geçip zorunlu olmalı mıdır?	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
21	Polis neden daha hızlı gelmedi?	Kayıtlar, teröristin manifestosunun yetkililere saat 13.32'de gönderildiğini öne sürüyor.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

22	Terörist, polis müdahalesi olmaksızın nasıl dışarı çıkıp silahını yeniden doldurdu ve tekrar El Nur Cami'ne girdi?	Bazı aileler, teröristin saldırıya başlayıp dışarı çıkmak, silahını doldurmak ve El Nur Cami'ne yeniden girmek için zamanının olması konusunda endişelerini dile getirdi. Ayrıca teröristin zamanlama konusunda nasıl bu kadar emin olabildiği ve dışarı çıkmak, silahını yeniden doldurmak ve daha fazla insanı vurmak için geri dönmekten çekinmemesine ilişkin Polis müdahalesindeki eksiklik hususunda endişeleri de dile getiriyorlar.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
23	Tıbbi müdahaledeki gecikmeye ne sebep oldu?	Çeşitli beyanlar, ambulansın olay yerine gelmesinde ve tıbbi müdahalede bulunmasında yaşanan gecikmeyi dile getirmekteydi.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
24	İlk müdahale ekipleri sivillerin yardım etmek için camiye yeniden girmelerine neden engel oldu?	Çeşitli taraflarca bu soru ortaya atıldı. Hayatta kalanlar/tanıklar tarafından teröristin olay yerinden ayrıldığı polise bildirildiğinde, El Nur Cami'ne girmek için gecikilmesine yönelik endişeler söz konusu. İnsanlar, vurulan kimselerin hayatını kurtarmak için camiye tekrar girmeye çalışıyordu ancak polis tarafından içeri girmeleri engelleniyordu.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
25	Polis, ambulansın El Nur Cami'ne girmesini engelledi mi, eğer öyleyse neden?	Bazı aileler ayrıca, Polisin ambulans personelinin (ve diğerlerinin) ilk yardım için El Nur Cami'ne girmesini "engellemesini" de kaygı verici buluyordu. Kimileri, Polis'in ilk tıbbi müdahale ekiplerine dayattığı, ekipler bazı kurbanların hayatta kalmasını sağlayabilecekken bu ihtimali ortadan kaldıran, olumsuz etkileri olabilecek herhangi bir engel olup olmadığını sordu.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

26	Yaralı ve ölüleri kim tasnif etti ve bu nasıl yapıldı?	<p>Bu soru birçok aile tarafından ortaya atılmıştır. Bu konuya ilişkin sorular şunlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlk müdahale ekipleri, her bir vakada kişinin hayatta olmadığını nasıl belirledi? • Birinin hayatta olup olmadığına ve hastaneye götürüleceğine kim karar verdi? • Daha sonra olay mahallinde öldüğü belirlenen şehitlerin gerçekte hala hayatta olmadıklarından ve acil yardım görmüş olma ihtimallerinden emin olmak için hangi adımlar atıldı? • Hayatta kalan mağdurlar ölü sanılıp bu nedenle tedavi görmemiş olabilir mi? • Hayatta kalanlar ve hayatta kalabilecek olanlar ile organlarında fonksiyon ve hareket olup da hayatta kalamayanlar hakkında saptamalar yapıldı mı? Eğer yapıldıysa nasıl? • Yaşam belirtileri gösteren ancak ilk müdahale ekipleri kurtarılamayacakları yönünde görüş bildirdiği için olay yerinde bırakılan kurbanlar var mı? • Ölenlerin her biri ayrı ayrı ne zaman ve kim tarafından kontrol edildi? • Bu triyaj değerlendirmelerinin kayıtları var mı? Şayet yoksa, bu tür kayıtlar tutulabilir miydi/tutulmalı mıydı? • Mağdurları toplayıp götürmeye yönelik herhangi bir sistem ya da mağdurları Cami'den çıkararak tedaviye götürmek için buna benzer müşterek çalışma sistemleri var mıydı? • Yerel tıp merkezinden doktorlar Linwood İslam Merkezi'ndeki mağdurlara yönelik triyaj çalışmalarına dahil oldu mu? • Polisin ve sağlık ekiplerinin operasyonel tepkisi ne oldu ve bu ekiplerin herhangi biri ilk yardım sağladı mı?	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
----	--	--	-------------------------------------

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

27	Olay yerinde kurşunla yaralananlara yardım yapıldığına ve kurtarıldığına dair herhangi bir kanıt var mı?		Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
28	Telsiz ile ilgili sorunlar ölümlerde herhangi bir şekilde pay sahibi mi?	Birkaç aile resmi polis sorgusunda tanımlanan telsiz protokolü ve eş zamanlı izleme teknolojisindeki sorunların herhangi bir şekilde can kayıplarında pay sahibi olup olmadığını bilmek istiyor. Aynı sorular ambulans ekiplerinin triyaj süreçleri için de geçerli.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
29	Triyaj/tıbbi yardım aşamasında yeterli kontrol ve yönlendirme mevcut muydu?	Kimin hangi kişilere triyaj yaptığına dair bir kayıt bulunmadığı ve kurşunların isabet ettiği kimi yaralıların hastaneye halk tarafından taşındığı veya kendi başlarına hastaneye ulaştığı yönünde kaygılar dile getirildi.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.
30	El Nur Cami'ne ateş edildiğine dair haberler geldiğinde, Polis Linwood İslam Merkezi'ne bir ekip göndermeli miydi?	Bazı aileler Polisin El Nur Cami'nde ateş edilmesiyle ilgili bilgilendirildikten sonra Linwood İslam Merkezi'ne bir ekip göndermemiş olmasından kuşku. Ötekiler ise, niçin şehirdeki öteki İslâmî alanların güvenliğinin sağlanmadığını sorgulamakta.	Bu konu Soruşturma kapsamı dışında.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

31	Trafikteki kapalı devre televizyon (CCTV) sistemi, teröristin Linwood İslam Merkezi'ne ulaşmadan yakalanmasına yardımcı olabilir miydi?	Teröristin El Nur Cami'den Linwood İslam Merkezi'ne sürüşü dahil olmak üzere, o günkü hadiseleri kayıt altına alan CCTV görüntülerinin kapsamı ve bu kapalı devre televizyon sistemlerinin herhangi birisinin Polisin izlediği sistemlerden biri olup olmadığı ile ilgili sorular gündeme geldi. Eğer öyleyse, teröristin hızı ve gayrinizami sürüşüne karşılık olarak ne yapıldı?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
32	İlk müdahalede bulunan Polisler hayatta kalanlardan bazılarının yaklaşımlarında tepkisel veya saldırgan mıydı?	Hayatta kalan bazı kişilerin, "kurtulanlardan, o gün vurulanlara silah doğrultanın yalnızca terörist fail olmadığına anlaşıldığını" beyan ederek 15 Mart 2019'da Polisin vurulanlara yönelik saldırgan davranışlarda bulunduğunu bildirdikleri yönünde kaygılar dile getirildi. Bu, can kayıplarına yol açan davranışlara ek olarak bir travma veya şoka sebebiyet verildiği sorusunu gündeme getiriyor.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).
33	Polisin teröristin kaçmasına "izin verip vermediği".	Hayatta kalan bir adam teröristin orada bulunduğu esnada Polisi de olay yerinde gördüğünü ve teröristin kaçmasına izin verdiklerini ileri sürdü.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
34	Polis, terörist Linwood İslam Merkezi'ne giderken onu durdurabilir miydi?	İddialar, teröristin giderken insanlara ateş etmesine, hız yapmasına ve yanlış yöne gitmesine rağmen polisin onu durdurmadığını bildiriyor.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

35	Acil durum 111 hattındaki yüksek aktivite yoğunluğu, Linwood İslam Merkezi'nden yapılan erken aramaların cevapsız kalmasında pay sahibi mi?	İddialar, ilk 111 aramasının henüz ilk kurşunlar ateşlendiğinde yapıldığını ancak 6 dakika boyunca hatta beklemede kaldığını öne sürüyor. Belli başlı sorular şunlar: tüm çağrılar polise mi yapıldı, polisin insan gücü bakımından bunlara cevap verebilme kapasitesi ne kadardı, toplu silahlı saldırı olayında 111 çağrılarının iletişimini ve koordinasyonunu güçlendirecek bir destek sistemi var mı ve 111 hattındaki yoğunluğun camideki ölümlerde payı var mı?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
36	Christchurch Hastanesi saldırıdan ne zaman ve nasıl haberdar edildi?	İddialar Christchurch Hastanesi'nin olaydan iki adamın El Nur Cami'den hastaneye yaya olarak ulaşması sayesinde ancak haberdar olduğunun doğru olup olmadığını sorguluyor. Eğer öyleyse, Hastane neden daha erken bilgilendirilmedi? Hastaneye ulaşan iki adamın video kaydına bakın.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
37	Saldırının ardından / acil müdahale esnasında Christchurch Hastanesinin rolü ve süreçleriyle ilgili herhangi bir sorun var mıydı?	Belli başlı sorular şu şekilde: <ul style="list-style-type: none"> • Saldırılar bildirildikten sonra Canterbury Bölge Sağlık Kurulu (CDHB), Polis ve ambulans arasında hangi bilgiler paylaşıldı? • Vuruların ölümünü saptamak veya hayatlarını kurtarmaya çalışmak için kriterler/testler bakımından Christchurch Hastanesi ile kurulan herhangi bir iletişim var mıydı? • Hayat kurtarabilmek adına Cami'de herhangi bir sağlık hizmeti verilebilir miydi? • O gün ne oldu? İnsanlar ne yaptıklarının farkında mıydı? Hayatlar kurtarılabilir miydi? • Hayatta kalanların tedavisinde herhangi bir şehidin nasıl tedavi edildiğine dair kuşku uyandırabilecek herhangi bir eksiklik var mıydı?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

38	CDHB acil durum politikalarını doğru şekilde uyguladı ve kullandı mı?	<p>Belli başlı sorular şu şekilde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Büyük olay planı nedir? Bu planın Canterbury Bölge Sağlık Kurulu'nun 2017 tarihli Sağlık Acil Durum Planı ile nasıl bir ilişkisi var? Bu, bağımsız bir bakış açısından en iyi yöntem mi? Takip edildi mi ve kim tarafından? Bu tür planlarla ilişkili olarak daha önce hangi personel eğitimleri verilmişti? Ne sıklıkla? Hangi personel düzeyinde? • CDHB 15 Mart 2019'da aşağıdakilerden herhangi birini veya hepsini tasarladı veya uyguladı mı?<ul style="list-style-type: none"> ○ EOC: Acil Durum Operasyon Merkezi. Bir olaya yönelik operasyonel müdahalenin kontrol edildiği ve sağlandığı yerleşik bir tesis. ○ Acil Durum Koordinasyon Merkezi: Yerleşik bir tesis; herhangi bir acil duruma yönelik müdahalelerin koordine edildiği, EOC'yi işleten makam. ○ Koordineli Olay Yönetim Sistemi. Acil bir olaya müdahil olan birden fazla kurum veya birimin birlikte çalışmasına olanak sağlayan, acil olayları sistemli bir biçimde yönetebilmek için tasarlanmış bir yapı. • Yukarıdakilerin herhangi biri tasarlandı veya uygulandıysa, bu nasıl sonuç verdi? • Karışıklığı düzene kavuşturabilmek adına çeşitli Merkezler kuruldu ve muhtelif sistem ve planlar devreye sokuldu mu?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
----	---	---	--

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

39	Acil hizmetlerinin koordinasyonu. durum	<p>İddialar acil durum hizmetlerinin koordinasyonunun ve bir terör saldırısına karşı herhangi bir hazırlığın mevcudiyetini sorguluyor. Belli başlı sorular şu şekilde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bir terör saldırısına karşı herhangi bir hazırlık var mıydı ve politikalar, sistemler veya uygulamalar geliştirilmiş miydi?<ul style="list-style-type: none"> ○ Bu politikalar müşterek planlama ve tatbikatları içeriyor muydu? • Bu politikalara, sistemlere ve uygulamalara uyum ne durumdaydı? • Yerel Cami veya ulusal İslâmî organizasyonlara ilişkin protokoller neydi?<ul style="list-style-type: none"> ○ Güvenlik kuruluşları camilere yönelik son yıllarda istikrarlı olarak artmakta olan riske ilişkin ne tür güvenlik sistemleri önerdi? • Eğitim veya hazırlık eksikliği, politikalardaki veya politikalara ve sistemlere uyum sağlamadaki eksiklik, sorumluların hayat kurtarabilmelerini etkiledi mi veya bütün bunların yaşanan can kayıplarına varıncaya kadar herhangi başka bir biçimde payı var mı? • CDHB'nin aşağıdakiler için bir kaydı var mıydı:<ul style="list-style-type: none"> ○ Hastanelerin koordinasyonu, yeterliliği ve ilgili planlar, hazırlıklar, politikalar, sistemler ve uygulamalarla uyumu. ○ Kurumlar arası iletişim ve sivil hizmet ekipleri ile ilgili acil durum hizmet ekipleri arasındaki koordinasyon. ○ Kaynakların yeterli kullanımı ve koordinasyonu. ○ acil durum tepkisinin hazırlanması ve uygulanması üzerinde yukarıdakilerin etkisi.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
----	---	---	--

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

40	Ölüm zamanları ve mobil iletişim arasında ortaya çıkan tutarsızlıklar?	Kimi taraflar Genel İspat Dökümü'nün 8.4 numaralı paragrafında yer alan aşağıdaki yorumdan tatmin olmadı: "Polis soruşturmaları, bu durumun cep telefonları ve/veya gün içinde bağlantılarda meydana gelen bir anormallikle açıklandığını ortaya koydu." Öteki bazı kurbanlar ise ölmeden evvel aileleriyle irtibat kurabildi.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
41	Saldırının zamansal akışındaki tutarsızlıklar.	Birtakım beyanlar, Genel İspat Dökümü'nün ilk silah atışlarının 13:40'ta, mutabakat raporunun ise ilk atışların 13:45'te yapıldığını kaydettiğini belirtiyor. Diğer beyanlar, bireylerle ilgili diğer tutarsızlıklara dair endişeleri de gündeme getirmektedir.	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
42	Ailelerin hepsine DVI (Felaket Kurbanlarının Kimliklendirilmesi) otopsi raporu gibi bilgiler verilmedi: böyle bir şeyin varlığından ve bunu talep edebileceklerinden haberdar değillerdi.	-	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
43	Aileler, neticede reddedilen veya cevaplanmayan bilgi taleplerinde bulundu.	-	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
44	Bilgi yayma süreçleri iyileştirilebilir miydi?	Birkaç aile, Hagley Okulu ve Christchurch Hastanesi'nden kayıp yakınları hakkında bilgi almakta yaşadıkları zorlukları kaydetti.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

45	Ailelerin sevdiklerinin cesetlerine herhangi bir denetim olmaksızın erişmelerine neden izin verilmedi?	Beyanlar, bunun aileler için üzücü olduğunu vurguluyor.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).
46	Otopsi yapılmadan önce ailelere danışılmalı mıydı? Yeni Zelanda Polisi, SJA (St. John Ambulansı) ve Christchurch Hastanesi bünyesinde Şehit cesetlerinin kültürel açıdan olması gereken şekilde tedavisini sağlamak için uygun yöntemler mevcut muydu?	Taraflar bu konuda yasayı anlıyor ancak değiştirilmesi gerektiğini ve/veya Müslüman inancı bağlamında istişarenin gerçekleşmesi gerektiğini düşünüyorlar. Ayrıca, kültürel açıdan daha fazla yetkinliğin gerekli olduğunu düşünüyorlar, örneğin ölen erkeklerin bedenlerine kadınların dokunmamasını sağlamak. Görüşlerde dile getirilen yaygın endişeler, kadınların bedenlerinin sadece kadınlar tarafından, erkeklerin bedenlerinin de sadece erkekler tarafından yıkanması ve taşınmasının gerekliliği üzerineydi. Kurbanın gözleri ve alt çenesi kapatılmalı ve vücudu beyaz bir örtü ile örtülmelidir.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok)
47	Kültürel tepki ve kraliyet soruşturması	Sorgu yargıcının kültürel ve manevi ihtiyaçların farkında olması ve bunlara adapte olması gerektiği konusundaki endişeler aileler tarafından dile getirildi. Buna mescidin ve merhum isimlerinin doğru yazılması da dahildir.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok)
48	Camilerin ve İslâmî Merkezlerin Korunması.	Alınan beyanlar, Yeni Zelanda'daki dini mülklere karşı nefret kaynaklı vandalizmdeki artış bağlamında, hükûmetin daha iyi bir güvenlik için düzenleme yapması gerekip gerekmediğini sorgulamaktaydı. Diğer beyanlar, RCOI'nin, camilerde güvenliğe ilişkin herhangi bir aciliyet uyandırabilecek saldırılardan önceki yıllarda kaç şüpheli faaliyet raporunun ayrıntılarına ışık tutmadığını gündeme getirdi. Sorgu Yargıcı'ndan camilere neden daha fazla koruma verilmediğini araştırmasını istemek.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

49	Yalnız hareket eden teröristleri takip etmede kapasite yetersizliği.	Beyanlar, NZSIS (Yeni Zelanda Güvenlik İstihbarat Servisi)'nin yalnız hareket eden teröristleri tespit etmek için herhangi bir stratejisi veya yetkinliği olup olmadığını Sorgu Yargıcı'nın araştırmasını talep etti.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
50	Müslümanlara yönelik kurumsal ön yargı.	Aşırı sağcılığın takip edilmesi neticesinde gelen başarısızlığın, Müslümanlara karşı İslamofobiden kaynaklanan kurumsal ön yargının bir sonucu olduğu konusu gündeme getirildi. Sorgu Yargıcı'ndan, Müslümanlara karşı kurumsal ön yargının niteleyici bir faktör olarak bulunup bulunmadığını araştırmasını talep edin.	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
51	Teröristin ailesinin yükümlülükleri.	Bazı aileler, teröristin siyasi görüşleriyle ilgili endişelerini ailesinin devlet kurumlarına bildirmesinin ahlaki sorumluluğundan ve terörist onlara 15 Mart 2019'da mesaj attığında hemen harekete geçme noktasındaki başarısızlığından söz etti.	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).
52	Şehit yorumları.	Yeni Zelanda istihbarat teşkilatlarının eylemi ne oldu? İslâmî teröristlere çok fazla odaklanması söz konusu iken bu teröristin ülkeye gelip yaptıklarına mani olunamaz mıydı?	Soruşturma kapsamı dışı (RCOI tarafından kabul edilen).
53	Şikayet süreci.	Yeni Zelanda'daki Müslümanlara yönelik muamele hakkında Polise şikayetler geldi – ciddiye alınmadı. Linwood İslam Merkezi'nin dahil olduğu bir hadise yaşandı, Polis o zaman silahlı olmayı taahhüt etmişti fakat bir hafta sonra hala silahsızdı.	Soruşturma kapsamı dışı (Linwood İslam Merkezi olayının 15 Mart 2019'dan önce gerçekleştiğine dair herhangi bir kanıt yok).

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

54	Saldırıları sonrasında ailelerle iletişimde yaşanan karmaşanın/gecikmenin sebepleri nelerdi ve toplu ölüm olaylarından sonra iletişim nasıl geliştirilebilir?	<p>Beyanlar, bilgi almadaki gecikmelerin veya yanlış bilgi verilmesinin önemli sıkıntılara neden olduğunu ve ailelerin sevdiklerini tespit etmeye çalışmak için saldırıya ait GoPro görüntülerini izleme yoluna başvurmasına neden olduğunu belirtti. Belli başlı sorular şu şekilde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polis sorgusu ve ifade alma süreçleri gözden geçirildi mi?<ul style="list-style-type: none"> ○ Daha fazla insandan daha nitelikli bilgi almak için bu süreçler nasıl daha kapsamlı, daha hızlı ve daha etkin bir şekilde tamamlanabilirdi? ○ Sorgu süreçleri, mağdurlar arasındaki konuşmaları yeniden travmatize etmek gibi aylar veya yıllar sonra ortaya çıkacak önemli ayrıntıları dışarıda bırakmak yerine meselelerin henüz tazeliğini koruduğu daha erken bir aşamada çok daha fazla bilgi verebilir miydi? • Ailelere olanları daha kapsamlı bir şekilde yeniden yapılandırmak ve açıklamak için bağlantılar, çıkarımlar ve analizler nasıl yapılabilir?	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).
----	---	---	---

Ek Bir: İddialarda dile getirilen sorunlar

55	Saldırıya verilen tepkiye ilişkin herhangi bir iç denetleme olup olmadığı.	<p>Beyanlar CDHB, Polis ve St Johns Ambulansının saldırıyı takiben kurumlar arası koordinasyon ve iletişim hatları da dahil olmak üzere prosedürlerini gözden geçirip geçirmediklerini ve hangi değişikliklerin yapıldığını sordu. Belli başlı sorular şu şekilde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O gün, müdahaleyi koordine edebilecek her türlü acil durum ekibinin mevcudiyeti hususunda müşterek bir farkındalığa sahip olabilmek için bir fırsat var mıydı? • Acil durum alanında bulunan tüm hizmet yelpazesinden ekiplerin birbirinin yerinden haberdar olabilmesi ve ihtiyaç halinde tepki verebilmesi nasıl mümkün olabilir? • Justice Precinct gibi yerel bir hareket komuta merkezi, ilgili kurumlar tarafından gerektiği şekilde bilgilendirildiği takdirde sahadaki tüm acil olayların ve acil hizmetlerinin kaydının tutulmasında rol oynayabilir ve gerektiğinde bu hizmetlerin koordine edilmesine yardımcı olabilir miydi?<ul style="list-style-type: none"> ○ Böyle bir komuta merkezi genel koordinasyonda kilit bir rol oynayabilir miydi? • Bir tür bir acil hizmet tanımı, kimlerin yeminli memur olduğunu belirlemesi gereken Polislerin kusurunu hafifletebilir miydi?<ul style="list-style-type: none"> ○ Bu tür koordinasyon ve tanımlama iyileştirmeleri, yalnızca Polisin diğer memurları teşhis edebilmesi değil, aynı zamanda mağdurların da Polis ve acil müdahale ekiplerinin kimliğini tespit edebilmesi açmazını çözmeye yardımcı olabilir miydi?	Bu konunun bir istihbarat talebi ile değerlendirilmesi önerilmektedir.
56	Evrak eksiklikleri.	<p>Bir başvuru, ilgili tarafların nihai bir listesinin olup olmadığını gündeme getirdi ve daha önce kullanılanlar haricinde yeni bir liste oluşturulmasını talep etti. Başvuru, kimin kurban olarak muamele gördüğüne dair kaygıları öne sürdü.</p> <p>Ölüm Sertifikası süreci ve bu sertifikaların ayrıntılarının nasıl belirlendiği konusunda da endişeler dile getirildi. Benzer kaygılar kullanılan DVI evraklarına ilişkin olarak da ortaya konuldu. Bütün tabloya bakıldığında; başvuru, İspat Dökümü gibi kurbanların ulaşabildiği bilgilerin onların ihtiyaçlarına göre daha uygun hale getirilmesi gerektiğini öne sürdü.</p>	Soruşturma kapsamı dışı (bu vakayı soruşturma yetkisi yok).